

Zahrodka.

Priloha Serbskich Nowin.

Redaktor: Rachlowc.

Lubemu Knjezej Jezusej k česći, serbskim džěcom k spomoženju.

Čo. 1.

Jutry 1907.

L. II.

Džěczata w schuli.

Byčž dyrbja w schuli džěczatka
Kaž Bože lube jehnjata.

Se Jesuž dobry wodžer jin
S tak miłym hłošom pastyškim.

To zyle pěkne stableschko
Eso njewadži a snježe ho.

Tón pastyr na nje njetrjeba
'Mi kješchka, 'ni pruczika.

Te mižata ho njebodu
A se słowom 'zo pośl'chaju.

A jabłudži hdy žane ho,
Wón miłosćiwij wróći jo.

Wón bjerje wschě, hdyž srake su,
Na słotu pastwu njebjesku.

Budž křobly.

Se rjany lětny džen. Zank žedži na jahrodže pod wulkimi řadowymi řichtomami. Žeho wóčžy řhodžitej wot jeneho řichtoma k druhemu a na řadnym njenamakatej, řichtož pytatej a řa čžimž řo Zankowa wutroba ředži, řrawe řlody. Křuschwy řu hřiřčeže wschě njefrawe, a jabłuka řu do žyła hřiřčeže řelene.

Wřcho řukanje Zankej ničžo njepomřa a řrudny řdychuje: „Hdy bych tola ř najmjeńřcha jemu řrawu křuschwu měł! Čžeho dla tola my řžanyř wowřnizow nimamy, řaž řuřodžizy!“ S tutym řdychnjěćřkom pohladuje řadosćiwje do řuřodneje řahrody, hdyž wulki řichtom ře řrawymi wowřnizami řteji.

Čžim dlěje na njón hlada, čžim bóle řo jemu te křuschwy lubja a čžim bóle řo jich jemu čže. Řaž by řakusłany byl, nastaja woczi jenož na řuřodžiz řichtom, a řaž by tutón řpodbizwnu mž měł, řať pocžina jeho k řebi čžahnyčž.

Zank wě, řo jeho řaršerjej domach njěřtaj, ale ř čželedžu wotřach na poli. Řež řuřodžizy řu řřched řhwilku ř wosom na polo wujěli.

„Nje ničtón njewohladneje“, řebi Zank praji, „hdyž řebi duićřka wot pucža wotewřju a řebi jednu, jenož jednu křuschwu řběhnu. — Sřuřodžiz maja tola žyly

ſchtom poſtny wowſnizow, a hdyž mje njewidža, tež wěſeže njepytnu, ſo jedna po-
brachuje. — Haj, jenož jednu chzu ſebi wſač a potom ſažo du na naſchu ſahrodu.“

Tutemu wabjenju poſklučajo ſtanje Zant a dže pomalku ſe ſahrody na pucž,
pač žadoſčiwje na wowſnizy hladajo, kotrež ſu hižo ſe ſchtoma padnyſe, pač
ſtrachocziwje do wſy kufajo, hačž ſo nihtón njebliži. Wſchiſtupiwſchi dučezlam
ſuſhodžiz ſahrody, khabla hiſcheže woſomič, tola jenož woſomič a hižo ſteji pod
kruſchwinu a ſbėhnje ſebi kruſchwu, rjanu ſrawu. Al hnydom do huby! Tola
lėdna ſuby do njeje ſakufnje a jeje juſchku na jaſyku čžuje, ſatorhnje ſo, jeho
woblicžo ſo ſapxyri a kruſchwu wot ſo čžihnywſchi čžeri won, ſebi ruzy mjes woczi
džeržo do ſtarſchiſteje ſahrody, čžihnje ſo do trawy a plaka horze ſyly hańby.

We woſomiku, hdyž mjeſeche kruſchwu hižo w hubi a hdyž bė jeho žadoſč
dopjelnjena, bė jemu na dobo jaſne, ſo chžyſche ſo jedneje kruſchwy dla paduch ſčžinič.

K. W.

Něſtſto ſ Slupojiz.

Boła Wlaſnikėz w Slupojizach bėchu wſchitzu w njewėrje. Al ſchtó to njeby
by? Kłodžeſche jim tola hižo dwaj dnaj ſajaz do dwora a burowu bė ſo nět
dženka rano taſ ſdalo, ſo ma mjenje dejwa hačž hewaſ.

„Al kaſ móže to tež hinaſ byčž!“ bė wona mužej prajiła, „to je tón ſajaz! to
je nam něchtón nacžinil. — Tón ſajaz, kotrehož ſym nět hižo na dwaj wječžora
po dworje woſoło bėhačž widželi, je kuſkańnicža!“

„Maczi, njecziń mi ſ tajſimi ſladami hłowu poſnu!“ bė muž na to prajił a
ſe iſtwn muſchoł.

Al tola je nam něchtó nacžinil!“ bė hoſpoſa ł džowu na to prajiła, „jednu
woprawdžitu ſajaz tu do dwora pſchibėžał njeby. To njemóže woprawdžitu ſajaz
byčž, to je kłodojta! Ma tež na hłowje bėly blaſ!“

Al ſchtó by chžyl Wlaſnikėz hoſpoſu wotdžeržecž, ſo ſo ſhotoma a po waſchnju
ł mudremu mužej do Zybńjenzy dojėdže po ſrėdł pſchecžiwu nacžinjenju abo ſa na-
czinjenje, kaž prajeſche. —

Se wječžor woſoło 10 hodžin. Wós ſajėdže Wlaſnikėzom do dwora a ſ njeho
wulėſy burowka. Někaſki kaſchčzil kručze w ruzy džeržo ſaſtupi do iſtwn, hdyž jeje
muž ſa kłachlemi ſedzi, mjes tym ſo ſyn na lėhanzy leži.

„Tu mam něſtſto! To wěſeže kuſkarjenju kónz ſčžini“, wuwoła wona, pakežil
poſajuju.

„Maczi! twoju kłodojtu mamu dawno!“ rjekny ſyn.

„Haj, maczi! kłodojtu mamy!“ pſchitaji nan.

„Nėčž wſchał mi!“ ſnapſchecžiwu burowka. „Kłodojtu njewidžijch; wona jaſo
ſajaz ł nam kłodži, a mjes tym, ſo ja tutón ſrėdł, ſa kotryž ſym rad něſtſto toleri
dała, ſ wėſtymi hłowami a ſnamjenjemi nałožuju, dyrbieče wy kaſač a teho ſajaza
morſknyč ſpytačž. Doſahnyčž jeho wėſo ženje njemóžeče! Wotom budžemy widžecž,
ſchtó to je; pſchetož tón ſamy bórſy po něſtſto pſchidžje, ſchtož pač ſo jemu dačž

nješmē, so njeby sašo hwojeje mozy nabyt. Potajkim, so potom nikomu ničzo nje-
požćicze.

„Wšcho derje, maczi!“ sapočnje bur, tola Błašnikowa ho njeda mylicz ale rěczi
dale kaž kniha — su pať tež hubjene knihe. —

„Najlěpje je, so jeho nětak na nohu moršnjecze, so dyrbi...“. Sej wurě-
ćecź njedajo sawola bur: „Ale maczi, to je hižo wšcho hotowe!“

„Schtó?“ burowka zyle spodžiwana praji, wšcho hotowe?“

„Haj, maczi!“ hyn rjekny a nan pschida: „Sajaz tu hižo bē, a my wščitzy do
hromady hmy jeho honili!“

„A tež moršli?“ ho burowka woprascha.

„Haj, haj!“ nan a hyn wotmołwischtaj.

„A tež tať, so budze to tež widźecź?“

„Haj, haj!“

„A na toho tukataj? Schtó to budze?“

„Ta njebudze“, praji nan „ale to je Surij!“

„Njebledź tola!“ Błašnikowa hněwna snapschecziwi.

„Surjo!“ sawola nan, „połaž maczeri nohu!“

A Surij wuczeze lěwu nohu i wodźecza a rjekny: „Hlaj, maczi, i přěnim ra-
som trjechi wotročź moju nohu, i druhim pať ja to na hłowu — teho — —
wulfeho — — — farnikla, mojeho stareho šanja; spjecź nam jeho k jutšichemu!“

K. W.

Kraj, lud, rěcź, spěw.

(Hłóš: Ha wysche Drazdžan jedyn knjes . .)

Mi nihdže tať ho njelubi,
Kaž njes mojimi Šserbami:
Ródny kraj kóždy snaj,
Ródny kraj, Šserbje, haj:
A směješć doma seiški raj!

Sa nimam ludu bližšeho,
Hač luda hwojoh' herbskeho.
Ludo mój, kruty stoj,
Ludo mój, bycz chzu twój:
D njech hač ja row hwojeje hmoj!

Mi žana rjeišcho njeklinčzi
Hač rěcź, kiž mam se kolebki.
Šserbska rěcź, dyrbišč kćjeć,
Šserbska rěcź, płody mēcź:
Haj wutrobny wšchěch k Šserbstwu hrēcź!

Sa rjeišchoh' spěwa nješnaju,
Hač dobru herbstu pěšniczku.
Šserbski spěw, i dusche wěw,
Mudž a hmev, rěcze kćzew:
D herbski, herbski šaklincź spěw!

L.

Wbohí Škaro dyrbi bhez.

Wot ranja džentša hižo deščezowasche — njechasche pschestacź. Njebjo bē schěre,
pokhmurjene. W kucze w jštwi ležesche Škaro a wotpočzowasche. Surij pať štejesche
płehi wotnje a hladasche šrudny won. Chzyjšche tola rady won na šuku; pilnje bē
hwoje schuliske nadawki šhotowil, a nětk tola njemóžesche won k towařšam.

Nadobo ho wobroczi a „Šój, Škaro!“ sawola. Tón pať směrom ležo wosta.
Surij prošesche: „Šój tola, lubušcho, šój!“ Škaro jenož šamorczja, šchtož mějesche
najšterje rělacź: „Wostaj mje tola na pokoj!“ „Ach šchto, njebudź tola tať šaspany!“

sawoła Surij a bėžesche ł pošej. Pšchi tym machasche ł rukomaj wokolo řo a storczy do farana, polneho mloka. A po faranje bė — delta ležachu powořtanci něhduscheho farana.

Surij řo strózi a wróczy řo w řtoku na řwoje měřtno pšchi wořnje. A řcho budže macz prajcz, myřlesche. Trjebasche tola mloko tak nuřnje, a faran bė tež drohi — bė džěn dopomnjenje na njebo wowřu.

Řaro bė řtanył a nučasche a ležesche něł wokolo cžřjopow. Mloko wřchat jemu tež řłodzjesche. Řadobo řastupi Surjowa macz a wuhłada wobradu.

„Řaro, řcho pař řy řařo řworal“, řawoła hnėwna. A wuhłada řurja pšchi wořnje. „De Řaro faran ł błıda řtorczył, řurjo?“ řo woprašča. řurij cžřjysche řo wurėczecz a dawasche wobohemu pšej winu. „Řaj!“ wotmołwi. Ale hižo řo řaczetwjeni; macz pař to njewidžesche — řhostasche pša.

Wbohı Řaro njeřesche řczėřpliwje njeřprawne řhostanje. To řurja tola něł řabola, řo dyrbjesche jeho towarřch njewinowaty řa njeho cžėřpicz. Cžřjopy bė macz won donjeřła a řřtowa řařo wurjedžıla. řurij řtejesche pšchezo hiřchczė pšchi wořnje. A pohłada na pša. Tón řařo w řwojim řuczřtu ležesche, ale njeřpasche — řrudnje hładasčtej wóczzy na njeho. řurij řtupi ł njemu a mařřasche jeho. Řaro pař na njeho pohładny, jakož cžřyl rjez: „Cžėhodla řy mi tole řczinił?“ řurij wokofřhi řwojeho lubeho towarřřča a bėžesche ł maczeri. Tu wupowjeda jej wřřhitko. Řař rady njeřesche něłko řwoje řhostanje a řař derje něłko jemu řařo bė!

Na druhi džėř řo řłónczko řařo lubje řmėwasche, a řurij cžėřjesche won do řahrody. Řaro bė jemu dawno wodał a řarowasche řařo wjeřele ł nim.

Rachlowe.

Řerta a jeje řokofřřka.

Młala Řerta njeřřčřtesta maczerku prořyecz, doniž řłóncznje dořta řjanu, řařafatu řokofřřch. Tu řmėdžesche zyle řama řařtaracz a jej řorno řypacz a ředžbowacz na jeřka. Řokofřřka řnajesche Řertu bėřřy derje a bėřasche wřřudžom řa nej. Řrawje pilnje njeřesche jeřka. Řbžde ranje namata Řerta bėle jeřko w řłownje; to ju nimo měřny řwjeřelesche. „Řař, řař, řař!“ řak řokoz řoždny řas wolasche, hdyž bė jejo řnjeřła. „Řař derje to tola je“, rjekny řas ł maczerzy, „řo řokofřřka to pšchezo řak wóřřje wofřewja, hdyž je jeřko řnjeřła; to mőžesč je potom hnyřdom pyřacz, hewal byčhny řrařř řutón Boži dar cžastro dořcz njenamakali abo řořteřtali.“

„To wřřat mařř řrawje, luba Řerta“, wotmołwi macz, „to je Wóh tón řnjes řak mudrje řarjadował. Tola řy po řokofřřhi njeřmėřch cžřinicz. Řorđe je to wařřhnyo, hdyž něčřtó wřřhitko to, řchtož wuwjedže, řrubi won do řwėta, řo byčhu jeho cžėřczřili a řhwalili. To njeřwėdczi wo ponižnosczř!“

Řerta řebi tutu wuczřbu řpomjatkowa. Řacz řotal bė druřdy rady wo řwojej pilnosczř pomjedala; něł pař dopomnjesche řo, hdyž wuhłada řwoju řokofřřku, na řjany pocžřnł ponižnosczře.

Rachlowe.

Zahrodka.

==== Priłoha Serbskich Nowin. ====

Redaktor: Ra ch low e.

Lubemu Knjezej Jezusej k česći, serbskim džěcom k spomoženju.

Čo. 2.

Swjatkı 1907.

L. II.

Jednota.

Esó pscheworichu hólčzata
A sadžerachu šo;
To čžichoh' džěda rostaka,
Šim hrosy pošwarjo.

„Chže worakawe žane byčž,
To dyrbi na stronu!
Hlej swada jeno tčž móže
Tom' duchej čžornemu.“

„Ssej dobre budžže mjes šobu,
A snjeseže lubje šo!
To jandželam šče k wješelu,
A ludžo šhwala to.“

„Raž j młodej rožu radžeja
Esó w polach žita nam,
Tak pošlětuje jednota
Wščem šbóžnym počžinkam.“

„Sče tola bože jehnjata,
Wam šbóžnik paštyr je!
Hlej, dobre jehnjo nještorka
A druge njebodže!“ —

Te hólčzata bě haniba,
Esó hnydom šjednachu,
A wješelscha jim džěšče hra
Šich džědej k wješelu. Radyserb.

Sswjatkowny štułł Boži.

Swony š mnogich wěžow wulkeho měšta běchu hižo š móžnym, k wutrobje rěčžazym hložom šwěrnymch šchescžijanow do Božeje šlužby wolale, a jich wabjenju bě tež džęža na přenim dnju šwjatkow něchtóžtuli pošluchny byl. Tak šedžěšče mnogi w kražnym Božim domje, pošluchajo na šwjatkowne přědowanje.

Tola jeneho njebě žane šwjatkowne šwonjenje do zřtkwje nawabiko, tež žane šwjatkowne wješele njebě šo hiščeže w jeho wutrobje šažhdlicž mohlo. Še to młodny, derje šdracženy čžlowjek, kotryž nětkle pomatku psches hažy přčedměšta šupa, won do polow. Šeho woblicžo je njewješele kaž jeho wutroba. Bě wčžera š někotrymi towaršchemi piče dolho bješadowal a duž bě džęža špróžny a hněwny. Do zřtkwje šastupicž, na to šebi ani njepomyšli. To bě něhdy čžinil, hdyž bě hiščeže doma byl, pola štaršheju na małym šublesčtu lubošneje wješti. Ale nětko jemu to tola wjazy njepščišteješče, kaž by husto doščž prajil. Bě tola wyschšchu ščulu wopytal a šastawajšče nětko jene šastojništvo, kotrež jeho po šwojim měnjenju wot šemšchilhodženja wušwobodži.

Wšewšelaticž njewješelych myšlach běšče pošhmurjeny š města wuštučil a dale šupajo šbóncžnje na mału hórku pschiščol, na kotrež měješče kražny wušlad won do kražiny, kotraž šo w šwojej młódněj šelenej pššche w šwjatkownym šlónzu šybolešče.

Chyžo nochyžo wobroczi swojej mocy k ranju, hdžež so daloko runina psched nim wupšhestrowasche. Zyle s kónza runiny posbchuje so wěža zyrkwiczi, s czełwjenym zphelom kryta. To je zyrkwiczka jeho narodneje wjeski — do njeje je khodzil kóždu njedželu, w njej je sanoschował sobu khěrłusche a spěwanja, w njej je tež spěwał sobu krašne spěwy na swjatkownym swjedženju. — Tajke myšle jimaja. Bóle a bóle so do nich ponurja. Režejaze kwětki kóło wokóło kowaju jemu pschedelniwje; ptaczatka sanoschujaja spěwy Bohu k czełczi: wscho je jemu kaž tam domach, hdžež nětke wěseje nan a macz w zyrkwiczcy na swjatkowne kłowo pošluchataj, hdžež knadž nětke runje zyrkwinski khor swóji spěw sanoschuje. —

Jemu je džiwno wokóło wutroby. Njewidomna móz czechnje jeho tam tej zyrkwiczcy. Sda so jemu, jako by wěža jemu kowala. — Ale wón chyšche so tola je swojimi towaršchemi dženka w lěbnej forczmje setlacz. — So by dženka dom dóšchol, na to hebi njebe pomyšlił; by tola potom zyle dopołdnje druhého dnja w zyrkwi bedžecz dyrbjal. —

Ma tole drje hebi pomyšli, ale czim dlěje tam k domišnje wuhlazuje, czim bóle so do wjekeleje sanđzenosče tam domach pschedyhteje ponurja, czim bóle shubuje so lěbna forczma, wječorne wjekele, towaršchna sabawa s jeho myšlow, czim jašnischu widzi so w duchu hrjedza swojich pschibujnych, wulzy swjekelenych na jeho wróczenju — wróczenju do domišny, wróczenju do Božeho doma. —

Tu sajwonja sadu njecho mózuje měšchczauške swony. Wón so satorhnje a sawoła: „Maczi! nano! ja du! ja du sobu kemschi!“

Wón shraha so a khwata k bliškemu sastanišchczu a mału khwilu posdžišcho wjese czah nanaj a maczeri swjatkowne wjekele, swojeho njełcheshczjanischeho žiwjenja so tajazeho a tola saho wulzy wjekeleho kyna. K. W.

Pod Lubosom.

Powjedanečto je sastaršeho.

Hdž běšche hišchje daloko kóło wokóło Budyšchina kraj tonidlaty a s hustymi, sta lět starymi lěbami jarosčeny, hdž sadu tutych hobestich schtomow nashči klyni kerbszy wótzojo nadobo košmatych mjedwjedžow, schczěrjazych wjelkow abo krašnych hor- dych jelenow wohladachu, hdž psches tele lěby hišchje žane schěrofe puče njeńdžechu, ale ludžo jenož so wušfik, močnych a stajnje so wijazych schczekach khodzachu — tehdom stejšchtej pod Lubosčzanškej horu pschi Sprewinym brjošy malej khěžcy (wokóło nětke rošpadaneho Delnjohórczanšeho mosta). Dženšnišchi džen tajke budki wjazy njejšu. Krucze do semje saryte dzeržesche něščto stolpow linjane murje. Niške durje wjedžechu do khěžki, kotraž běšche do dweju položow dželena. Ma prawu ruku džesche do jstwy, na lewizu do hródže. Wo jstwie běšche zyly džen tak někač czmowje, dokelž ludžo tehdy schleńzu hišchje nješnajachu a tehodla wotna bycz njemóžachu, a dokelž so Bože kłónczko tak husto na močrinu a statocztaj nješmješche — njemóžesche so psches tołste mročeze a bjes sastacza s lužow a bahnatych žumpow psches wjeršchi dubow, bukow a brěšow lěhnje so czahazu kurjawanu pschedobycz.

Tajke njełubosne wjedro trajesche nět hižo na wschě schšecz njedzeli, ani jeniczi džen kłónczko lubosnje nješahwězi. A tola běšche halke wokóło czaha, hdž so jelenje najtucznišche, ale tež najdžiwišche, my bychmy nětke prajili: na Matija. Bufan a Dróšny — tak rekašchtaj nanaj s maleju khěžkow — khodzěšchtaj wot ranja hacž do wječora po hońtwje. Ma wobeju czakasche doma macz s czryódku malych czerstwych džeczki. Ale Bufanova ležesche nětko hižo psches pol lěta khora a žaneje nadžije wjazy njeběšche, so budže saho wustrowicz. Mała Ganta běšche tehodla jara šrudna a kudasche czasto pschi Sprewinym brjošy, šama, dolho a kłowczka njebyšche prajika. Druhdy pschitowalšchi so k njej Dróšnez Sant, najmjeńšchi kufodžiz kynk. Sant so tež rudžesche, hdž Gantu tajku šrudnu widžesche, a husto by doma so naprašchował, hacž ničto njewě, kał mohło so Bufanez macžerzy pomhacž. Tola pschezo saho by jeho prašchenje podarmo bylo.

Dha Sant junu pschipošluchowasche, kať hebi nan a macz rěčeschtaj wo tym dnju, hdyž ho kłónczto wot naž sďalowacz počzina a wschědnje króťichy czař a mjenje czořło hweřzi (to je nětkle 23. septembra). Drosnez nan powjedasche, so w tejsle nozy nōzne bōžke duchy na spōdžiwne waschne je wscheje nuhy wupombaja, hdyž jich njewinowaty cžlowjek na křichiznym pucžu wo křiedž nozy s njelhablazej dowěru wo pomoz prořy. To wuřlyšchawšchi bu Sankej hyma a czořło na dobo, a wōn stradžu se jstwy twochny. Běžejsche runu schčežku k Hanzy a jej wschitko wupowjeda, sčtož běšche runje křyschal. Dolho hebi mjelcžo schufotakoj njeběšchtej, dha hebi krcuže křubisčtej, so jutjsje w nozy pōndžetej na křichiznu schčežku a so budžetej wobej tať prawje s wutrobny wo wustrowjenje maczerje prořyč.

Doma běšchtej Sant a Hanka po tym jara směrom. Kōžde hebi pschemyšlesche, tať to jutjsje w nozy budže. Hanka kědžejsche dženka na wjeczor pschi khoraj maczerzy a jej druhdy blēdej lizy a buchej ruzy majfasche. W spizy potom widžejsche, kať ho jej a Sankej na křichiz schčežzy wulki knjes bližejsche. Seho woblčožo ho křlyščejsche a jeho wōcžzy tať mile na malej džejsči hladasčtej, so Hanka jemu bjeje wscheje bojosče křowju nutrnu prōstwu ja strowotu maczerki wupowjeda. Křany knjes kōzi křwojej bētej ruzy na hłowje Sanka a Hantki a k jimaj rjekny: „Džitej, mojej lubej džejsči, w pokoju! Dofelž stej tať pořluchnej a waju staršchaju tať lubujetej, dha čžy twuju maczerku, Hanka, wustrowiež!“ A hdyž běšche tole prajil, ho křakny knjes s jeje wōcžow šhubi. Džejsči něť wjekele domoj bēžesčtej. A hlej: wustrowjena macz Hanzy napšchecžo křiwatašche. Hanka wotueži. Tu macz cžežzy sdychowasche! Ow, kať to pētnu džowecizku sabola, so bē ju kōn taťle hjeak. Tola tež hnydom ho dopomni na dženšnišču nōz, a: „Kaž je ho ni džako, tať budže!“ w jeje wutrobje salkinča.

Džeň běšche młhowny, a mōcžele ho jenož po pschipošdnju krōtki czař psched kłónczkom rošdželichu. Hječeje ras hebi Sant a Hanka schepnyšchtej, so ho, hdyž wschitzy jich druhy spja, pola kawku psches Sprewju trječitej. Sedyn budže na druhcho cžafacz. Čžim bole ho křmērki schērjachu a nōz pschikhadžejsche, čžim njemērniščo pufotajsche Hanzy wutroba. Wōnka pōčznjēsche wētšik křlinišcho wjeřšchki schmēčkow a bučow křhacž a šhibowacz. Ani hwězki na njeby nješwēčesche.

Pola Butanež a Drosnez ho wschitzy k mērej podachu. Sant a Hanka drje ho tež s kořmacžemi sawodžešchtej, tola njewuřnyšchtej. Kēdžblwje kōžde pořluchasche, hač wschitzy spja, so byšchtej njepytnej twochnyč mōhloj. Hanka běšche přenja pschi mošezku. Sant tež bōřny dobēža. Kōž bē kať wuhlo cžorna, a wiohor tať sathhadžejsche, so ho hewak šwazliwy Sant psches Sprewju kawku hieč bojejsche. Tola Hanka štwasche do přēdka a ho napšchecžiwnemu wētrej tať derje jakož mōžno wobarasche. Hdyž běšchtej wobej psches rēku, ho sa ruku pschimnyšchtej a něť džešchtej na křichiznej schčežzy. Dyrkotajzy tam dolho steješchtej, a Hanka Sankej mjelcžo wupowjeda, kať rjenje je ho jej w nozy džako. Wobej s napjatej kēdžbnošczu do wschěch rōžkow hladasčtej a pořluchasčtej, s wotfel pschny knjes pschindže. Sańdže hodžina, sańdže druha... Džejsči hōrko plakasčtej, běšchtej lōbhymnej, a hiščeje pschezo žadny dobrny duch widžez njebē. Hanka pōčznjēsche wołacz, najpřjedy spōšchjwje, potom pschezo wōřišcho — ale wšcho podarmo! Nicžo ho njepokajsa, ničto jej njewotmōkwi! S žykeje šchije sforžejsche: „Ach pōj, dobry ducho, a pomhaj mojej wbohej maczerzy, pōj, pōj a wuřlyšch mje!“ Kaž jara tež džejsči žakōšesčtej, ničto jimaj njepombasche. Jenož žōlmy Sprewje hōwřjachu. Kēřki prařkachu, kōwy křutachu a hłōdne dživje šwēřjata rujachu.

(Ube džečžo, hdyž sašo pschichodna „Sahrodka“ wuńdže, potom eži powjedam, kať je ho Hanzy a Sankej dale šchlo a hač je Butanež macz sašo wustrowika.)

* *

List Bohu lubemu Kenjesej!

We wulkim jendželiskim mēseje Liverpoolu dōńdže na pōst list s napřšmom: „Lubemu Bohu w njebeřach.“ Bē to šchpatnje doječ piřane. Sastojnižy njewjedžachu,

ščto bychu s listom sapočeli. Pšchindže pak tam runje wošebna knjeni. Tuta wuhlada list a hnydom wuprošy žebi jón wot pštowych šastojnikow. Dachu jej list. Knjeni woczini wobalku — nutska ležesche mala papjerka a na nej stejesche: „Duby Božo, daj mojej khudej maczerzy šrowotu šašo! Wona reka * a bydli na Huntington-drošy.“ Tutón list bě šlětna džowecziczka bješ teho, šo bě macz wo tym wjedžaka, napišaka a na pšt donješka. Wošebna knjeni šo nětko naprašchomasche a šroni, šo bě holecžyna macz wboha schwalcža, w hubjenstwje a khudobje žiwa. Š temu bě hiščeže čžežy šhorjela. Ruša bě najwjetscha, runje hdyž wošebna knjeni kaž jandžel s njebež šo w bydlenju khudeje wudowy šjewi. Pšška po lěkarja a nakupi wscheho trěbneho došez a na došez. Khuda žona bóršy šašo wotkhorl a mějesche džěla došez, dokelž šo knjeni ša nju dale štarasche. Tak bě džěšezowška lubošez a dowěra do Boha maczerzy pšchinješka pomoz a nowe žiwjenje.

Р. н. — с.

Сушы.

Šank wuhlada rječzas džiwich huš, kotrež šo wješele w powěštje nješeču.

Šank šo nana woprašča: Mōža-li nasche domjaze hušy tež tak lětač?

Man wotmolwi: Ně.

Šank: Šchtóha džiwim hušom jěšez dawa?

Man: Wone žebi šame pižu (to je jěšez) pytaju.

Šank: A w šymje?

Man: Šnydom, hdyž šyma nastupi, lecža džiwje hušy wot naš do čzoplych krajow; a na nalěczo šo s nowa wróčža k nam.

Šank: Čzechodla pak domjaze hušy njemōža lětač runje tak derje, a čzechodla wone njelecža wot naš na šymu do čzoplych kóncžinow?

Man: Dokelž šu domjaze šwěrzjata přjedawšchu wušchitnošez a mōž hižo šhubike, a tež tak čžeńko nječzuja, kaž džiwje.

Šank: Mō, wot čžeho pak to tak je?

Man: Wot teho, šo šo ludžo ša nje štaraja a šo šu jim wotwucžili šwoje mozy wužiwacz. Š teho ty widžiš, šo dyrbja šo tež ludžo štaracz, wscho šami ša šebje džětač, ščtož jeno mōža. Te džězi, kotrež šo na pomoz druhich špuschežuju a šo šami k džěku njepšchuwucz, njebudža nihdy šylni, wušchitni a trěbni ludžo.

Šank: Ně, nětko budu šo ja štaracz šam ša šebje wscho džětač; hewak mōže šo mi štač kaž domjazym hušom, kotrež šu lětač šabyk.

С рускеје цїтанки L.

Šak liščežiczka lětač wuknješe.

Wotmyšli šej liščežiczka lětač, popadny žeraw* a štajnje jeho prošesche: »nawucz mje, nawucz!« Šo by něščto wotmolwił, rjefny: »derje čže nawuczju; šedń šo na mnje.« A liščežiczka šydže šo na žerawja, a žeraw šlecža něščto nad šemju, puščeži ju dele a šo woprašča: »ščto, je derje lětač?« — »Šrašnje«, prašesche liščka. »Šsedń šo hiščeže ras«, rjefny žeraw, šběže šo wo kuš wšche, a šašo liščku na šemju puščeži a prašesche šo: »Njewěрно, lětač je derje.« — »Šrašnje«, rjefny liščka šašo. »Mō, tak šo hiščeže ras šedń!« Liščežiczka šydže šo, a žeraw lecžesche wyšoko — wyšoko, tak, šo jeho ničtō dowidžez njemōžesche, a wot tam horjela puščeži liščežiczku prajizy: »nō, ale něk — je krašnje?« A liščka, hdyž dopadže, rosbi šo, šo ani kóščiczki žyšeje nješby.

С рускеје цїтанки L.

* Žeraw je na bacžona podobny ptak, bydli s wjetšcha w Ruškej. (Šo powědańczo je s ruskeje rěče přehožene.) Němšti ptak reka: Šranich.

Zahrodka.

==== Priloha Serbskich Nowin. ====

Redaktor: Ra ch lo w c.

Lubemu Knjezeji Jezuseji k česći, serbskim džěcom k spomoženju.

Čo. 3.

Michala 1907.

L. II.

Ptačžki czahnu.

Esó plówi w hajach lisčžina,
A wěšit jěry dže;
Esó ptačžki wotřal puščžejja
A praja: „Božemje!“

A Sanuščf steji na hóržy
Sa nimi hladajo;
Radlubje řobu lecžit by
Přes hory daloko.

Rad wobhladal by morjo řej
A rjany wulki řwět;
Př narosřlo jom' řchidlo njej'
Sa tajki ptačži lét.

A mohł džě puščžicž matušku
A nanka lubeho?
Ně, hjes njej' mčž řo na řuřbu,
To řantej nječha řo.

Duž rjetnje: „Božmje ptačžata,
Bóh přehowdž řjenje wař!
Hdyž haj řař' mlode lisčže ma,
Nam přchidžče řtrowe řař!“

Radyserb.

Pod Lubošom.

Powjedancžto se řastarřkeho.

(Potracžowanje a řtónčženje se řwřatkowneho čřřka.)

Hdyž běřčteji Buřanež řanka a Dróřnez řant na wřčě řři hodžiny a řnadž dlěje hiřčže na řchžžnej řchžžžy dyrřotajžy a napořledř ř hłodom plakažžy řałosčžiloj, a tola řadyn dobrý duch řo njeřokajja, dha wróčžřčteji řo džěřčži řtónčžnje řařo domoj.

Njeje mđžno prajčž, řař hjesřtónčžnje řrudnaj mařaj towarřčteji běřčtaj, řařke hórke řřly řo řimaj po řmjerřřch řřžach rowjachu. řant wjedžřeřče řanku, wona ř polnymaj wóčžtomaj řřřow ani njeřwidžřeřče, hđže pučž džě. Wřčha nadžřija, řo lubowana macžerřa wotřori, běřče ř wutrobny řař řdunjena. Hdyž běřčteji džěřčži přčes řawku řchřewnje, dha řóžde mjelčžo řałosčžo do řřtwny dónđže a řo lehu. Spodny řožuchow hiřčže dořho dyrřotarřčteji, přjedny hacž wuřnyřčteji. Řičřtó njeřbě řola Buřanež a Dróřnez řřonit, řo běřčteji džěřčži w nožy na řchžžnej řchžžžy řobňlej.

Hdyž rano řtanyřčteji, běřčteji hiřčže mucžnej, a wřčě řtawny řej řolachu. Buřanowa běřče drje w nožy řřala, ale nařajtra ju tajki hrořny řařčel marřrowarřče, řo řědma dycha dořřěba. Řotom řřaba a wóřł běla řařo řežřeřče, jenož řoređto wóčžžy wotewřitřři. Řan a džěřči řrudnje řoždy do řřwójeho džěla džěčhu, řo

prózujo, wscho prawje cziho dokonjeć. Běšče wo jstwje kaž w kapale; kóždy po portach stupasche a jenož najtrěbnišče słowa zunjo rěčesche.

Mjes tym běšče sašo tydzeń sašchol. Na jemu brjedu pschińdze s Budyschina duchowny knjes t malej kłěžy pschi Schprewi. Běšče tu hižo wjazy króč pobyl, ale ženje šo dohlo komdžil njebė, mějesche nušnje dale. Wón thodžešče nimalo džen wote dnja po wšach a jednotliwych kerbskich statofach, so by našchim pohanskim wótzam a jich šwójbam wo Božim kralestwje rěčal a jich po čažku pschešwědczil, so pschibohi mozow nimaja, so pschibohi s zyla bycz njemóža. To tak lohke dželo njebė. Dokelž Ešerbjo kručje t šwojim pschiboham — Czornobohej, Bělobohej, Šwantonwitej aid. — džeržachu. Jenož jara pomakfu šo kerbske wutrobny Bohu temu Knjesej, našchemu jeničkemu njebjeskemu wótzej, wotewrjachu. Dženša Budyski duchowny do pschipońdnja pschińdze, a běšče šebi pschedemšal, na blějšchi čaš pola Drosnez a Bufanez wostacž a hladacž, hacž njeby móžno bylo, na nětajke wašchnje tutych hewał tak dobrnych ludži sa našcheho šbóžnita dobycz.

Najprjedy saštupi pola Bufanez. Nan njebė doma, macž ležesche štyšniwje dychajo na ložu, Šanta bedžešče pschi njej a druhe džěcži dokonjachu kóžde šwoje dželo. Saštupiwšchi knjes hnydom špóšna, do tak čžežto potrjeheneje šwójbny je pschisšchol a w šamšnym wokomiku wjedžešče, so budže tu wot bójškeho šbóžnita powjedacž, kotryž je tak wjele thornyh wustrowil a šrudženych trošchtował. Wšchitkich wo jstwje knjes pscheczelniwje postrowi, potom šo t thorołožu šydnny. S miłymi słowami macž trošchtowasche a šobuczucžiwje šo naprašchowasche, šcho šu t polěpschenju cžinili. Bufanowa šlabje, ale tola rady wotmolnješče; s wutrobny wutħadžaze słowa duchowneho ju hnujachu a jej derje cžinjachu. „Šaj, wšchitko hižo šmy špħtali, šchtož nam šužod a pscheczeljo radžachu; našchich bohow šmy prošyli a jim woprowali: ale wscho podarmo. Čžuju, so šo mnu džen a bóle hubjeńšcho džel!“ Šanzu šo wutroba horješče, ale nješwėri šebi ničžo prajicž. Knjes macžeri runje do woczow pohlada a šo ju woprašča: „Wěšče jenički pad, hđžež je tak thory cžlowjeł jako wy psches móž wašchich bohow sašo štrowoscz dostal?“ — „Našchi bohoyo šu móžni a budža naš hiščeže bóle thostacž, jeli nad nimi dwělujem!“ macž wotmolwi. „Wy šeže wšchitzy wo mozach wašchich bohow jenož šlyšcheli a hižo wjele króč šo podarmo t nim wolali. Ša pał šnaju jeneho, kotryž je mnohich jara čžežto thornyh s rasom woprawdže wustrowil, haj šamo mornyh sašo wožitiw!“ knjes je šwjatym šahorjenjom praji. A nět šapoczja wo bójšim šbóžniku Šesufu Šhryštušu rěčecž, kał je wón po šwjatym kraju thodžo thornyh a brashchnywh hnydom wustrowil, kał je po zylm czele šo jedmjazych wušadnych na blatu wuczisčzil, kał je hižo mrežazemu wojerškemu šlužobnikej w Šapernaumje s daloka na dobo štrowoscz dał, haj kał je mowjeju mlodženza s Maina a Łazara s Bethanije s jenož nětakimi słowami sašo do žiwjenja wróczil. Dole wšchitko a hiščeže wjele wjazy tajkich škutkow njeje šbóžnił jenož w tym čžažu psched 800 a 900 létami mohł, ne, wón runje tajke džiwny tež dženska cžini, hdyž s zylej dowėru a hlubokej lubošču t njemu šo modlišč.“

Šhoro běšče se šandželenymaj wóčškomaj na duchowneho pošluchala a druhdy štyšniwje šdychnyła. Ale Šanta s wulkimaj woczomaj a wotewrienej hubu kóžde knjesowe słowo kaž póžrije. Šchto wona šlyšesche? Něchtó hiščeže běšče, kotryž móžesche wjazy hacž cži bohoyo, kotrychž běšče s Šantom na šchizněnej šchčěžzy tał nutrne prošyla, a woni ju tola wušlyšcheli njebėchu! W jeje wutrobje šamšny hlóš šaklineža, ale wótrišcho hiščeže kaž tehdy wo šnje: „Twoju macžerku čhu wustrowicž, Šanta!“

Šdyž duchowny na Šanku pohlada, špóšna hólčžzny šnutškomny njemėr a widžešče, so by džěčžo rady něšchto prajiło, ale šebi nješwėri, abo prawe słowa njenamafa. Macž wosta merna, šo džatowasche sa trošchtne słowa a šlubi, so čže je šwojim mužom wo tym rěčecž, wo cžimž běšče jim knes powjedał, a prošesche, so by sašo t nim pschisšchol, hdyž tu nimo póńdže. To duchowny šlubi a potom šo naprašchowasche, kał šchčěžka dže t Šchprewinym škałam, hđžež nětko Wownjom leži.

Hanka poskoczi a maczerzy ruku wokośchwischi prośchjesche, hacž njejmě knjesej puczit pokafacz. Macz to radlubje domoli.

Na puczju wjedzjesche duchowny Hantu ja ruku a pscheczelnje i njej rěczjesche: „Hanka, tutón Knjes Jesuś Chrystuś, našch jeniczi Bóh, ma wošebje džěczi jara lubo. Esam běsche wón najpětnišchi hynť a swojimaj staršchimaj rady pomhāsche, hdžěž móžjesche šobu pschimacz. Hdžž běsche potom wotrostł a po šwjatym kraju wokoło puczowāsche, kaž by priedy šlyšchala, dha wón často njewinowate džěcžo šebi na klin wsā, lubje i nim rěczjesche, rady jeho proštwu dopjelni a jo na pošledť žohnowāsche!“

Hanzynej wóczžy šo dale a bóle šwěczěšchtej, a jeje licžžy kežějeschtej kaž czerwjena róža. „Luby knjesje, ja wschitto wěrju, šchtož seje mi a maczerzy powjedal a i žyłeje wutrobny tehole njebjěšeho Knjesa Jesuśa lubuju. Ša hym tež wěsta, šo móže món, jeli chje, moju macž wuštwicž. Wot něta budu t temule našchemu jenicžtemu Bohej tať šo wolacz a tať jeho nutnje prošhycž, kaž junu i Drosnez Šankom našchich bohow, kofsiž mje nješbu wuššlyšcheli!“ A nětko Hanka duchownemu wupowjeda, šchto běschtej i Šankom na šchiznej šchcžěžžy činiłoj. Šišchče junu Budyšti knjes Hanzy rošestaja, šo i žyła žone pschibohi nješbu, ale šo je jeniczi Bóh a šamlutki njebjěški wumožnik je wschittich nišom, Jesuś Chrystuś. „Prošch, luba Hanka, tehole Knjesa tať prawje nutnje a wón čje wuššlyšchi! Ša někotre dny ja šašo t wam pschidu!“

Esō wrócziwšchi Hanka t Šankej šhwatašche. Šromadže džěczi pod hałosatu wóšschu pschi Šchprowi džěschtej a dolho tam šedžěschtej. Hanka Šankej wschitto na najdrobnišcho wupowjeda, šchtož běsche noweho šhoniła. Š tajtimi šahorženymi šłowami t Šankej rěczjesche, šo tež wón wscho prošymi a praji: „Šaj Hanka, ja wěrju kaž ty. Budžemoj šo wot dženknišcheho hromadže t Jesuśej wolacz. Mi je tať džiwno, tať jato by twoja maczerka hižo šašo štrawa była!“

A hlej, fajti džiw! Wufanowej čzujesche šo wopravdže lóžšcho! Hdžž běsche knjes wotešchol a Hanka i Šankom pod wóšschu šedžěšche, šhōra wschitto derje pschemyšli, šchtož běsche dženkō špodžiwneho šlyšchala. Še šwojim mužom potom pschi wječžornych šmėrfach dolho wo tym rěczjesche, a Hanka naněj na klinje šedžo wušna, tať běsche mjelcžo na šchiznej šchcžěžžy podarmo pobyla. Nan drje wjele nje-wotmolwi: poda šo myšlow pošny t mērej. Hdžž pať widžesche, tať šo i maczerju džej wote dnja pošěpschowāsche, dha tež wón doma wosta a na druhi wopnyť duchowneho čzafasche. Tež Drosnez šwójbja běsche pola Wufanež.

Šbožownje šo pošmėwujō Budyšti knjes do jštny šastupi a wschittim wješele pošelštwō našcheho šbóžniša přėdowāsche. Nětk wón kóždy tječzi abo šchtwórtu džej pschithadžesche, šo by šwójbje dale wo šchěšcžijanstwoje rošwucžowal. Wot wschittich najwutrobnišcho pať šo Šank a Hanka modlešchtaj. Wšchaf běschtej lubej džěczi ššóncžnje jahnego muža namatāloj, kaž běsche šo wón priedy psched šurowej nozu Hanzy wo šnje šjewil: Jesuś Chrystuś. —

Šo nimale tšjoch njedželach Wufanowa přėni ras štany, běsche šfōro tšī šchtwórcže lėta čžěžžy šhōra ležala. Duchowny knjes pať, hdžž Wufanež a Drosnez šwójbje šchcžijesche, na pošledť praji: „Wóh luby Knjes šwėru a dowėru t njemu mytuje tu a hišchče wjazy w šwojim njebjěškim kralestwje a wuššlyšchi a žohnuje džěczi, šotrež ja šwojich staršchich šo modla!“ * *

Pralěž a jeho wobhdlerjo.

Saczinče woczī a dajče šebi džecž, kajke bėchu dawno, dawno čžahy. Tehdom, hdžž Bóh Šadama a Šėvu i raja wuczėri, tehdy, hdžž Rain a Abel woprowašchtaj, tať bėsche tehdy na šemi! To je dolho dolho. Nischton i naš tehdom njeje žiwy byť; tež džed a wowta niž, niž pradžėdojo a prawowki... Tať dołho je, šo njewėmy, hdžje šu rowny tyčhle přėnich ludži.

Njeběšche šhėžow ani šhalupom, w šotrychž móhli bydlicž a šo šhōmacž psched wischorami a deschčemi a šnėhom, w šotrychž móhli šej šatepicž. Njeběšche

mješćich pošlesćkow, w kotrychž wy tať kłódzy spicze. To hiščyže žanych pucžow njebė, žanych jahrodow a płotow, žanych klamarstwow a schulow, zyrkujow...

Skoro psches zyke bėšche lėš, šamy husty lėš, a druhdy bėšche wodnjo zyke cźma w tymle lėšu. Al něhdžykuli bėchu bahniščyža* a tymješcyža.** Al wodow bėšche mnoho a rybow w nich došč.

Al cźi ludžo tutych nješimėrnych lėšow bėchu kaž Šadam a Žėba kože šwobľefani. Mužojo khodžachu wschitžy s prokom, schipom, heju a kamjentnej šekeru na hońtwu. Wschetož w tychle lėšach bėšche wjele wjele dźiwich šwėrjatorow: hadow a mjedwjedžow (šaraw), liščkow, wjelkow, jelenjow, šchwinzow a tať dale. Tajsi lėš mjenujemy pralėš.

W pralėšu njeje ani pucža ani šcyžyžki. Ludžo dyrbjachu šej pucže rubacž. Dyrbjachu šo psched hadami na kėdžbu bracž, dokelž bošy khodžachu. Al wjelki mōža šatrašnje štofu bėhacž, a hdyž cźlowjeka šetkachu, šlecžachu jemu t šchiji, pschekufnychu kł a šezrachu jeho. Mjedwjedže maju tež wōtre šuby a pasory a šu šylnė. Korčo khodžachu a rosmješcyžechu cźlowjeka, hdyž šo jim hrabnyčž da.

W pralėšu bėchu dźiwje howjada, dźiwje byki a krowy. Te šo na cźlowjeka tež šmažichu, pschekochu jeho s rohomaj a wotnješechu jeho šchtō wė hdyže.

Wlišto lėšnych kucžinow mējachu ludžo šwoje pōlka. Žony pola wobštarowachu ale bjes pľuha, brōnow: njėmjachu ani konja ani krowy. S nětajkim šufom šchlarachu šemju a šymachu šornješcha do role, šornješcha kaž šostriju.** Ššyčže trajėšche doľho; bėšche škoro kaž hdyž my rjadki ryjemy a pošymamy.

Šhľėba tchdyčji ludžo wjele jėdli nješku. Ša to jim dźiwja pjecžėť kłódžėšche, abo pjecžene ryby.

Alė tať pjėž, hdyž njemėjachu šapalkow? Žadyn woheń? Šchėšachu woheń s kamjenjow, kaž mōžėš tež špntacž. Wšchato hdyž s worzłom (nožom abo pōdkowom) wo kamjeń bješch, tež šchřė lėtaju. Šchřė ludžo tchdom trašč do šucheje trawy pušcyžachu, hacž šo nješapali. Wot trawy šapali pak šo kucžmo a drjėwo. Wėšo tež ludžo woheń khowachu, šo njeby wušchol a woni njetrjėbamšči šašo kšchėšacž njedyrbjeli.

Šońtwjerjo cźi ludžo w pralėšach bėchu. Bėšche pak mjes nimi maľo dobrych cźlowjefow. Woni bėchu na krej šwucženi. Bėchu pohanjō.

Tajkich ludži na šwėcže hiščyže je, na psch. w Ašiji, w Amerižy, w Afrizy. Al nim mišionarojo khodžā a přėduja jim a jich wucža. L.

* Ludžo hrojnje praja: žumpa abo žumpadto.

** Daj šej wot štarščich pošacž šostriju abo šostrejawu!

Špodžiwna trawka.

Dwė šľužobnej, Šana a Šhata, dźėšchtej do mėšta. Kōžda nješėšche korb jeji a butry. Šana špochi moškotasche a šdychowasche, ale Šhata šmėšėšche šo a žortowasche. Š wotkal šo pola tebye wješeloščž bjerje?“ woprašcha šo Šana, „twōj korb je škoro cžėžiči hacž mōj a tež tať šylna nješy kaž ja.“

— „Do mašč prawje.“ wotmolwi Šhata; „ale ja šym do šwojeho korba tajfu trawku položita, s škorežž šo kōžda cžėža wolōža.“

— „To je rjenje! Šajta to je trawka? a hdyže ju doštanješch?“ woprašcha šo šdžiwajžy Šana.

— „Hdyže ju doštanješch, njewėm,“ wotmolwi Šhata, „ale mjėnowacž ju mōžu: tale trawka rėla: šcyžėpnoščž.“

Š rusť. cžit. L.

Šchtož wėšč, ša tym šo njepraščej.

Bur wješe wōš šyna, a druhi jeho šetkawšči praji: „Womhaj Wōh — Wješćch pomaj!“ — „Al šchto wješćch?“ — „Drjėwo.“ — „Šajte drjėwo? ty mašč tola šyno?“ — „Wō hdyž widžišch, šo je šyno, psche cžo šo praščejch?“

Nėtko našch burik ša šwoj nōš žybny a pľchi šebi pomyšli: „To je wėrno, cžehodla jenož šym šo ja kopol praščal?“

W. Dal. (s rusť. L.)

Zahrodka.

==== Priłoha Serbskich Nowin. ====

Redaktor: Rachlowc.

Lubemu Knjezeju Jezuseju k česći, serbskim dźěćom k spomoženju.

Čo. 4.

Hody 1907.

L. II.

◇ ◇ * Hody. * ◇ ◇

Móz bě semju wobjala,
W jašlach spachu stablešćka,
Mješy nimi pastyrjo
Slěhachu na pastwoje šo.

Stote šwětko i wyšoka
Blystnu jim na wobliča,
Slej a jandžel njebjeski
Krašnjesche šo psched nimi.

„Mještožče šo, njebojče!
Wulke nješu wješele.
Šbóžnik wam šo narodži
Dženša w hródbži Bethlemi.“

„Hlaj, wón i njebjeski pschiridže i wam
W žlobje waschim leži tam,
Leži w thudnych pjelušćkach,
Wón tón kral na njebjesćach.“

S dobom byty jandželste
Koškwětkichu mróčzele,
S jašnym hložom spěwachu:
„Čješć budž Bohu na njebu!“

„Měr na šwěće sejhrawaj!
Semja njech je šbóžny raj!
Spodobanje čłowjekam!
Pschirć do njebjeski móža i nam!“

Radyserb.

Bože dźěćo w lěšu.

Šodowne powjedańčko.

Šhudušćki běšće Wicžasej Bosćizij a bydlesche w čymowym lěšu a žiwjesche šo i tym, šo kóždy džen prawje pilnje šmolu je štomow škrabasche. Tu potom pscheda a dosta ša nju mały pjenješt. Wěšo, hdyž běšće hišće mały pacholl, došahachu jemu tute došhody dospołnje. Ale nětko bě motrosil a dyrbešće ša towaršćku hladadž. Šcholečiz Šhatta bě šo jemu šalubila a bórny wjedžešće mřodu njewjestu do šwojeje thudušćeje thěžki. Tež baczoń šo bórny do lěša šabludži a šawostaji pola Wicžasej rjanu lubošnu holeczku, Madlenku. To wschat bě nětk jara rjenje, ale tež nija namala šebi pucž do čymoweho lěša a žadašće šebi ščerpliwosć a wutrajnosć. Lěš, w kotrymž šo našy Bosćizij žiwjesche, šluschesche wšebnemu a bohatemu knjesej i Dubinow. Tón běšće wješety a wumjelški hajńt a žortowasche tež rady. Tak běšće juna našeho Bosćizija někat rošněwal, a tutón wotmolwi jemu teho runja i wótrymi šłowami. Tola i wulkimi ludžimi nješmješć ženje žortowadž, to šebi jenož šchodžić. To šhoni tež Bosćizij. Madošo dosta wulki list, wjele mějesche čžinicž, přjedny hač jón wotewri. Šsam njemóžesche čžitadž a duž poda jón šwojeje šhaty, kotraž běšće w Buzezach čžitadž a pišadž nawuknyla.

Tuta nětko pscheczita list: „Boščiziej Wiczaćej w Sahórku. Temu njech ǰo i tym wošjeri, so nima wot nětka wjazy ǰmołu je shtomow schrabacǰ a to wschelatich pschiczinow dla. Zeli ǰo napscheczǰo temu spjeczi, budǰe po šatonju khostant. — Wjšchschi hajńł Kerł w mjenje knjesa i Dubinow.“ Tak čzitatše mloda ǰona zyle wustróžena. Boščizija to wěšo tež jara mjerjasche. Džěsche do lěša, hdžez běsche pschěz w trošht namafal. „Botajšim ǰmołu schrabacǰ ǰu mi šafajali. Sčto móže to shtomam shtodžecz?“ pschi ǰebi morfotasche.

Dyrbjesche nětko forjenje a šela pytacǰ, ale to hóršachǰu ǰo bóršy šašy pastyrjo, so jim jich pastwu šnicǰa. Tak bu jemu tež to bóršy šafajane. Raǰ bludny šhodžesche nětko po lěšu. Hdžz junu tajki šamǰšleny domoj pschindže, woprasha ǰo jeho Madleńta, so by jeho rospjěšchika, sčto ǰorniki monta čzinja a šaf ǰo jim wjedže. „Sčto! ǰorniki?“ wotmolwi potom hněwny, „dži mi i pucǰa!“ Ale ǰorniki jemu wjazy i mǰšlow njepschindžechu, na drubi džěń hrabny tšělbǰ a džěšche do lěša. Šsorniki čhzyšche tšělecǰ a šaf ǰebi mały pjenješ šašluzicǰ. A hiǰo potaša ǰo kraǰne šwěrjo, nicžeho ǰo njebojo. Našch Boščizij čhzyšche wutšělicǰ, ale sčto to? Na drjewjantym kónzu šwojeje tšělbǰ wuhlada wurešant šchizǰ a pódla šłowa: „Sprawnošč a wěra“. Běsche pschekwapjenty. Šłózi šašy tšělbǰ a praji: „Šaj, šprawnǰ a bohabošant čhu pschěz wostacǰ a bychu mje tež i tšěǰki wuhnali.“ A tute šwoje krute pschedewšacǰe je tež pschěz šwěrnje džerǰal a dopjelnil.

Madleńta běsche nětko hiǰo šydom lět štara, kraǰna holecǰka. Šody ǰo bliǰachǰu a i nimi horǰo wocǰafowane Bože džěcǰo. Teǰ Madleńta běsche wo nim šlyšchala. „Nantǰ, pschindže Bože džěcǰo tež i nam a nješabudže na mnje?“ praschesche ǰo nana. „Šaj, moje džěcǰo, šawěšče tež i nam namafa młoščiziwje Bože džěcǰo šwój pucǰ.“ Ale hórto běsche jemu wokolo wutrobǰ, hdžz na šwoju šhudobǰ špominasche. Něšchto šablukow běsche ǰebi w najbliǰšej wšy naprošǰł a něł wuandže po sčtomik. „Šola je dha to dowolene, so ǰebi tajki sčtomik wotrěšam? — Ale šaj, mje wšchaf Bože džěcǰo ščěle a wšchaf je mój njeboh nan wšchě te rjane sčtomǰ ša knjesa šadǰal. Š čzemu njebych ǰebi šměl mału jědleńtu ša šwoju Madleńtu wjacǰ,“ šaf ǰo šamolwjesche. Špěšchnje mašasche ša noǰikom — a wokomik — a čšerki sčtomik bě wotrěšant. W tutym wokomiku šašlyšcha šurown hłóš a knjes i Dubinow a jeho wjšchschi hajńł šteješchaj pschěd nim. „Šaf čše ššóncznje mamoj, ty njedocǰzinko, dostanjesh hiǰo šwoje myto. Ty, Kerł, šwjasaj jemu ruǰy!“ šareji knjes i Dubinow. „Šho, šaf to?“ wobarasche ǰo Boščizij, „čhzyš ša šwoju ǰonu a holecǰku mały sčtomik wotrěšacǰ.“ — „Šjana to wurěcǰ,“ wušmja ǰo knjes i Dubinow.

Boščizij bu do šastwa, do čzmowej ištwičǰki šadženy. Tu nětko šedžesche wón, šotryǰ běsche pschěz šprawnǰ a dušchny byl, a to šako paduch. Tu w šastwje, hdžez bě přjedy njeho šedǰal mordat a po nim šnadǰ budže rubješnik. Šajše a podobne mǰšle čzwělowachu Boščizija. A mǰšlesche na šhata a Madleńtu, šaf wo njeho plačšesčtej šhudžinzǰ. — Šnjes i Dubinow wróčzi ǰo mjes tym wješely, so běsche paducha došahnył, do šwojeho domu. Tu pał knješesche wulka šrudoba. Šilip, džěšacǰlětny šynł knjesa i Dubinow běsche ǰo bjes wšcheho šłěda šhubil. Na šoniku běsche wotšchafal, čhzyšche džiwje šolbje ššělecǰ. Šjes njeho běsche ǰo šón do dwora wróčzil. Wšchitǰy a woššebje macǰ běchu wo wulkej hrošy. Šudǰo dyrbǰachu zyle lěš pschěpytacǰ a pschede wšchěmi macǰ šama, knjeni i Dubinow, pilnje ša Šilipom pytasche. Wšchudǰom pytachǰ, ale njemóžachǰu jeho namafacǰ. Ššněš běšesche sčtomǰ, a čzma lehnǰ ǰo na lěš.

„Šo budǰa hórke šody“, šaloščesche tež šhata, pschěz ša nanom hładajo. Ale luby, ša šotrymǰ jeje wutroba šedžesche, ǰo njewróčzi. — „Nant šapobǰzi ǰo i Šožemu džěščǰu,“ mēnjeshche Madleńta. Tu nadobǰ šapasače ǰo do wofna. „Šohu džafowane tyšaz šróčǰ!“ Ale to wón njebě. Měrczin, šotryǰ běsche kuff pschě došho w lěšu drjewo šafal, šawola pschěš wofno: „Šłó, čšetka, sčto dha je wšch Boščizij šworał, so ǰu jeho do šastwa wotwjedli?“ — „Sčto, do šastwa?“ šawola ššchepotajo šhata a naštróžena šwjesy ǰo na šłólǰ. Šenoǰ i mozu móžesche

ſwoje ſyły ſakrycz. Poruczi Madleńcy, ſo dyrbi ſo do łoża lehnycz. „Schtu, do łoża ſo lehnycz? Njeje dha patorżiza a njeſchithadża dženka Woże dżeczſo?“ woprasha ſo Madleńka. — Khatu ſaſhwēczi czeńwemu ſhwēczi. Tuta ſhwēczeſche ſo pſchezy w czaſu wulkeje ſrudoby. Taſ, hdyż bęſche Woſczijomy nan wumrjel, hdyż knjezeſche w kraju mór a hrozeſche wulka woda. Płaczſo modleſche ſo k lubemu Sełuſej, wſchaf je tón wſcheghomóžny.

„A hlej, tu nadobo kłapaſche ſo ſaſy do woſna. Kucze poſkoczi macz k woſnu, ale Woſcziy to njebęſche. Pſched njej ſtejeſche tſchepotazy pachokł w rjaney draſeje. Hewał bęſche wſchón ſmjerſty a poſny knęha. — „Alle, mój Wožo, ſchtu dha je tebe ſem pſchiwjedło pſchi ſamej nozy? Saweſeje ſy ſo ſabludził, ty wobohi! Wój a kydń ſo ſa kachle, tu je czołpo!“ — „Haj, hym Filip i Dubinow. Na hońtwu hym wuſjechal, chzych dżiwje hołbje tſelecź, ſón ſo wuſtróža a mi czeńny. Zyle popołdnjo a zyhł wjeźzor bładźach, doniż tutu ſwężu njewuhładach.“ — „Taſ pój a woſtań pola naju!“ — Khatu pſchinjeſy pachokłej po krótkim czołpu poliwoku, kajułż móžeſche jemu w ſwojej khudej kuchinie ſwaricz. Ta jehu ſaſy ſhré. Swuſłeka jehu a položi jehu do czołpleho łożca, dolełż jehu ſymiza tſchabeſche.

„A hižo ſo połnóz bližeſche. Tu bęſche nadobo wrjeſkot a hara w leſu. Do kſeje ſaſtupi woſebna žona a wjele luźi, koſiż bęchu połni knęha. Wedom pachokła we łożu wuhładawſchi, wobja knjeni i radoſežu ſwojeho ſynka. Wulki woheń bu na bliſtej hórzy ſapaleny k ſnamju, ſo je ſo pachokł namakał. Wórny pſchińdže teź knjeſ i Dubinow i druhimi luźimimi do khudeje kſeži. Gordemu muzej bu na dobo ſatrach a wutroba ſaſchepota pſchi myſli, ſo . . ., ale njedomyſli. Wóžła hnydom po Woſcziya a bórny pſchiwjeſechu jehu na kraſnym woſu. To bęſche wjeſele ſaſywidženje. — „Doſtanječe, luby Woſcziyo, kubło w Czornowje.“ — „Ně, chzu radſcho w teje kſeży woſtač, tu ſo mi najlepie lubi“, wotmolwi Woſcziy. Alle knjeſ i Dubinow njebęſche i tym ſpołojeny a rjełny: „Alle ſmolu ſchtrabacz, to wam wulkeho wuſzitka njeſchinyje a teź ſchtomam ſchtodži. Alle hajńkowe meńto budže bórny ſwobodne, a te doſtanječe a k temu hiſchče tſižyczi kórzow leſa.“ — „D, knježe, dżakuju ſo wam jara ſa to, ale bnył proſył, ſo byſchče teź mojej ſwójbje woſjewił, ſo hym njewinowaty.“ — „Haj, Woſcziyo, wy ſeje ſprawny muž“, praji knjeſ i Dubinow a pſchimny Woſcziya ſa rutu.

„A hdyż rano Madleńka wotuczi, bę pola Wiczaſež teź Woże dżeczſo pobylu a na khuduſchkim bliďže ležeſche mnoho rjanych darow, a radoſež bnyſchčeſche ſo i wóczkow tſjoch ſbožownych luźi.“

Jak.

Wjerch a jehu dżeczſi.

Wjerch Joachim njebę jenož ſhwěrný wodźeł ſwojeho luda, ale teź ſhwěrný nan ſwojeje ſwójbny. Dżiwawaſche na to, ſo by ſo w jehu wjerchowſtwje wſcho derje meło a kóždy ſo teź po ſwojej ſaſłuźbje mytował. S tutej myſli napjelnieny ſtupi raſ dó iſtwny ſwojich dżeczſi. Wſchě ſchtyri wjeſele nanej pſchiſkoczičnu, jehu wutrobnyje witajo. Sſo luboſcziwje i nimi roſrēcžuju, hdyže ſo wjerch k nim. Pſchi tym praji: „Nětko njech mi kóžde powjeda, ſchtu je dženka doſonjale. Kotrež je něſchtu khwalby hódne cžinile, doſtanje wote mnje myto!“

„Sa hym rjanu pęſeń nawuſknył!“ rjełny najſtarſchi; bę to mudry, wobdarjeny hólczk. „Tu chzył ſlychecz!“ praji na to nan. „A hnydom jemu ſynł pęſeń rjenje pſchednjehy.“

„W leſtu“, taſ ſapocža na to jehu mjekſchi bratſił Ludwił, „hrajach pęnje ſe ſwojimi towarſchemi. Na dobo pſchiſkocziſchtaj dwaj wulkaſy hólcaſy a naſ nadpadžeſchtaj! Wſchitzy czeńnychu! Ženo ja woſtač a pſchemóch wobjeju!“

„A hdyže bę ty, moje dżeczſo?“ woprasha ſo wjerch ſwojeho najmlóďſcheho.

„Wěch w zyrłwi, hdyž ſpěwach a ſo modlach“, bę jehu wotmolwa.

Tu ſalęny nanej na klin jehu najmlóďſche dżeczſo, mala Wiſta. Majkaſche nanej ližo proſcho: „Luby nanko, njebudź ſty! Ssym zyhł mój nahromadžený pjenjeſ

staremu, ślepemu prosiherceji dała. Wohladach, kaŕ hubjenje ſo ſe ſwojej krytu dale ſchmjataſche. Bě mi jecho taŕ jara Œel!”

Hnuty wobhima a woloſcha wjeſch ſwoju dŒowczicŒku a rjetny: „Ty ſy te myto dobyła, mój lubuſchko, a jandŒelio ſu to do knihow twojeho Œiwjenja japiſkali.”

Na to wobrocŒi ſo ſ ſwojim ſhnam prajizy: „Lube dŒěcŒi, wopomnŒe Œebi: Tutón ſkutt waſcheje ŒoſſicŒki je lěpſchi a hódniſchi, dŒŒli najrjeiſcha pěŒer, dŒŒli najwjeſche dobyce, dŒŒli najſwječciſcha modlitwa! Wiſta je waŒ wiſchěch piſchewinyła. BudŒe wy teŒ tajſe myſle a wy budŒe najlěpſche dŒěcŒi a poŒdŒiſcho najſchwarniſchi muŒojo!”

Bo nēmſtim piſchedŒelaſ K. W.

Domisna a macŒerna rěč.

O domisna taŕ kraŒna, kaŕ huſto tebe ſapomnja! Taŕ móŒemy teŒ bohuŒel my ŠŒerbjo naſchemu lubemu Œerbſtemu wótznemu krajei pſchwołač. Kaŕ mnoho Œerbſkich ſhnow a dŒowtow, ſabhwſchi ſwoju Œerbſtu macŒernu rěč, ſapomi teŒ ſwoju Œerbſtu wótznu ſemju, naſch luby Œerbſki kraŒ! A tola dŒrbitej wobej naſchej najwyeſchej kuble byč, ſa kotreŒ mamy ſaŒadŒicŒ wiſchě naſche mozy a zŒle naſche ſamoŒenje, ſtarz, kaŒ ty, luby Œerbſki hólčŒko, ſtaruſchka, kaŒ ty, luba Œerbſka hólčŒka!

W tutej Œudobje na tajſej pſcheradŒe nad Œerbſkim krajom a Œerbſtej rěčju wulŒy ſwjeŒeluj a wiſchitke powjeſce, kotreŒ ſ dalota ſ nam dóndu mot Œerbſkich muŒow a Œonow, koſſiŒ, njech teŒ pſchebywajo w ſbalenych a dalotiſch krajinach a krajach tola rad lubje ſpominaju na ſwój Œerbſki kraŒ, njeſabhwſchi ſwoju Œerbſtu rěč.

So byſche wy, lube dŒěcŒi, ſpóinale, kaŕ Œebi tajzy ſwoju macŒerſchěŒinu waŒa a ju čŒeŒca a ſo byſche teŒ wy ſtajuje Œwěne byle ſwojej macŒernej rěčji a ſwojemu wótznemu krajei, podawam mam tu wuprajjenja Œerbſteje knjeŒny, kotraŒ tehdy, hdy ſčěhowaze Œłowa napiſa, w juŒnych krajach piſchebywaſche.

Š jeneho najrjeiſcheho kuſta ſemje piſche tuta Œerbſka knjeŒna: „W. je drje małe, ale wulŒy rjane meſtačŒko; wulka, kraŒnje wudebjena zyrkej wyŒoko na lěhatej horje je wjeŒele jecho wobhydlerjom. Wječor we 8 hodŒinach tu doŒědŒechmy. Šłónzo ſo runje ſhowaſche. W pſchirodŒe knjeŒeſche Œwjata čŒiſchina, jenoŒ ſchumje nje wulkeje rěki Š. dawaſche ſo ŒlyſchecŒ. — Tule pŒchu a kraŒnoſč njeſamoŒu wopſač. Bě to wulkotny napohlad! Kaŕ kraŒna je tola WoŒa wulka ſemja! DŒrbjach hnuta płač... To bě tón najkraŒniſchi dŒer, kotryŒ bu mi w tutym kraju wobradŒeny.”

A pódla tutych Œłowow, hłaj, ſchto tu čŒitaſch: „Kaŕ lubje rad ſpominam tola na mój rjany wótzny kraŒ, na Œerbſki kraŒ! Tam, hdyŒ je mój narodny dom, tam je moja Œwjatniza, kotruŒ njedam ſa ſłoto a Œlěboro! Haj, ničo mi njemóŒe byč kaŒ domisna, hač runje mam ſo teŒ tu wulŒy derje!”

A na druhim meſtnje čŒitaſch ſčěhowaze Œłowa: „Njech ſhm tu najlěpje pſchwoſata, njech ſo mi tu doſč ſabawy poſſicŒa, njech mi je, kaŒ bych tu druhu domisnu namakała, njemoŒu ſo tola ſ zŒlej wutrobu ſwjeŒelicŒ; myŒl na moju domisnu mje Œenje njewopuſchcŒi. Ta luboſč ſ njej ſawoſtanie; piſchetož nihdŒe ſo taŕ ſboŒowny njecŒujecŒi kaŒ w domisnje. Moje Œedjenje, zuſe kraje wopytowacŒ, je ſo naſpěčilo.”

A ſłónčnje, ŒedŒbuj teŒ hiſche na ſčěhowaze meſtno: „A lubu macŒernu rěč nočŒu Œenje ſabycŒ, huſto Œebi Œerbſki ſpěw ſaſpěwam, a wulke wjeŒele mje napielaja w zuſym dalotiſkim kraju.”

HłajeŒe, lube dŒěcŒi, taŕ rěčji ſ wam ŠŒerbowka ſ daloteho juŒneho kraja. DuŒ njekomdŒe ſo, ale woſtańce Œwěni ſwojej Œerbſtej rěčji, ſwojej Œerbſtej domisnje, waŒce Œebi ſwój Œerbſki ſpěw!

K. W.

ŠudancŒto.

Šchtyri nohi ma, ale njej' ſwěrjo; pjerjo ma, ale njej' ptačŒ.

(KotreŒ dŒěcŒo wě, ſchto to je, njech to Œerbſzy napiſa na: Račłowz, bei Herrn Šmalter, Baugen, Lauengraben.)

ČŒiſchč ŠmolereŒ kniŒicŒiſchčětnje w ŠŒerbſkim Domje w DubyŒinje.